

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény tárgya: „India és az EU közötti kapcsolatok”

(2005/C 267/06)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2004. január 27-i plenáris ülésén elhatározta, hogy saját Működési Szabályzatának 29. § (2) bekezdése értelmében egy saját kezdeményezésű véleményt készít a következő témában: *India és az EU közötti kapcsolatok*

A „Külkapcsolatok” szekció, amely a tárgyi bizottsági munka előkészítésének felelőse, a véleményt 2005. március 14-én elfogadta. A téma előadója Sukhdev **Sharma** volt.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2005. május 11–12-én megtartott 417. plenáris ülésén (2005. május 12-i ülésen), az alábbi véleményt (egyhangúlag) 145 szavazattal 2 tartózkodás mellett elfogadta.

1. Bevezetés

1.1 „India és az EU kapcsolatai” témájában az első tájékoztató jelentést (CES 947/2000) 2000 decemberében fogadta el a „Külkapcsolatok” szekció, az Új-Delhiben, 2001 januárjában megrendezett India-EU Kerekasztal Konferencia első ülésére való felkészülés során. A Kerekasztal értekezlet európai résztvevőit az EGSZB delegálta, míg az indiai tagok a civil társadalom különböző szervezeteiből érkeztek (lásd az I. mellékletet).

1.2 2001-es megalakulása óta a Kerekasztal az India-EU kapcsolatok továbbfejlesztésének fontos intézményévé nőtte ki magát. Hetedik ülését 2004 júniusában tartotta Srinagarban (Kasmirban), a nyolcadikat 2004 decemberében Londonban, ahol olyan kényes kérdéseket vitattak meg nyíltan, de konstruktív szellemben, mint a gyermekmunka vagy a nemek egyenlősége a munkahelyeken (Lásd az 5. szakaszt: Az EU-India civil társadalmi közötti párbeszéd eddigi állomásai).

1.3 Az India-EU kapcsolatokról a jelen saját kezdeményezésű véleményt ezeknek a kapcsolatoknak 2000 óta megfigyelhető, egyre növekvő fontosságára tekintettel készítettük el. Ezt a fontosságot világosan tükrözi a 2004-ben elért számos eredmény.

1.4 A jelen saját kezdeményezésű vélemény nem korlátozódik csupán az India-EU kapcsolatokról 2000-ben készített első tájékoztató jelentés felfrissítésére. Kifejezi azt a szükségletet is, hogy az EGSZB teljes mértékben használja ki az EU intézményein belül, valamint az indiai kormány által kifejezett komoly politikai támogatást az európai és indiai civil társadalmak közötti szorosabb együttműködés érdekében. A jelen saját kezdeményezésű vélemény emlékeztet arra, hogy az EGSZB közreműködésével már létrejött az indiai és az európai civil társadalmak képviselői közötti gyümölcsöző párbeszéd. Kitér arra a további közreműködési lehetőségre is, amely nyitva áll az EGSZB előtt, különösen az EU-India Stratégiai Partnerség Közös Cselekvési Tervének előkészítésénél, nevezetesen a Kerekasztal értekezlet révén.

1.5 Az Európai Bizottság 2004 júniusában megküldte átfogó javaslatait az Indiával kötendő stratégiai partnerségre vonatko-

zón a Tanács, az Európai Parlament és az EGSZB részére, mivel tény, hogy az EU és India közötti kapcsolatok „az elmúlt években exponenciálisan fejlődtek mind jelentőségüket, mind intenzitásukat illetően.” Az Európai Bizottság cselekvési terv kidolgozását szorgalmazta, amelyet a hatodik EU-India csúcstalálkozó alkalmával, 2005-ben hagynak majd jóvá.

1.6 Az indiai kormány 2004 augusztusában kedvező választ adott az Európai Bizottság június 16-i közleményére, és egy miniszteri szintű bizottság felállítását javasolta a cselekvési terv megszövegezése céljából, melynek jóváhagyása a hatodik csúcskonferencia feladata lesz.

1.7 A 2004 októberében elfogadott záróközleményében a Tanács „örömmel üdvözölte” az Európai Bizottság „alapos és részletes” közleményét. A Tanács teljes mértékben támogatta a benne foglalt általános célkitűzéseket, és vállalta, hogy „együttműködik az Európai Bizottsággal ezek megvalósításában.”

1.8 2004 októberében az Európai Parlament javasolta a Tanács számára, hogy „döntésével emelje az EU-India kapcsolatokat a stratégiai partnerség szintjére,” és hogy ennek érdekében tegye meg a „szükséges lépéseket”.

1.9 Az ötödik India-EU csúcsertekezleten, melyet Hágában tartottak 2004 novemberében, mindkét oldalt felkérték, hogy „a Bizottság Közleménye, a Tanács záródokumentuma, és India válaszelevele alapján, dolgozzanak ki közösen egy átfogó India-EU cselekvési tervet a stratégiai partnerség létrehozása érdekében, melyet jóváhagyásra terjesszenek a hatodik csúcstalálkozó elé.”

1.10 A Kerekasztal 2004. decemberi londoni ülésén, a 2005. évi India-EU csúcshoz kiadott ajánlásai között „elismerte, hogy az India-EU stratégiai partnerség olyan lehetőségeket tár fel, melyekkel a partnerségen belül növelni és szélesíteni lehet a civil társadalom szerepét a Kerekasztal, mint fórum révén.” Hangsúlyozta, hogy a „civil társadalomnak az új partnerség elválaszthatatlan részét kell képezni,” és úgy nyilatkozott, hogy „már nagyon várja, hogy aktívan részt vehessen a közös cselekvési terv munkálataiban.”

1.11 Az Európai Bizottság dokumentumának, és az indiai kormány válaszáának hosszúságából arra lehetne következtetni, hogy még sok tennivaló van hátra az India-EU kapcsolatok erősítése és elmélyítése terén. Valójában ezek a kapcsolatok már szorosak, és az ötödik csúcsertekezlet sajtóközleménye szerint a „közös vallott értékek és hit szilárd alapjára épülő partnerséget képeznek”. A fent említett három dokumentum tényleg világossá teszi, hogy mennyi mindent értünk el eddig.

1.12 Az India-EU partnerség fokozatosan fejlődött az évek során, kiindulva a kezdeti gazdasági és fejlesztési együttműködésből, hogy azután egyre nagyobb politikai és stratégiai méreteket öltön, tekintettel arra, hogy mind India, mint az EU fontos szereplői a globális szintérnek, és mindketten a multilateralizmusra alapozott világrend hívei. Politikai párbeszédüknek mára része lett a rendszeresen megrendezésre kerülő csúcstalálkozó – amelyet az utóbbi időkből évente tartottak meg –, az ugyancsak évenkénti „trojka” miniszteri értekezletek, és azt követően, hogy 2001-ben India és az EU Közös Nyilatkozatot fogadott el a nemzetközi terrorizmusról, évente kétszer ül össze a COTER „trojka”, egy politikai munkacsoport a terrorizmus elleni harc témájában. Az intézményi gépezet 2000. óta tartalmazza még a konzuli ügyek munkacsoportját, magas rangú EU és indiai tisztségviselők évi kétszeri találkozóját, valamint a fél-évenként megrendezésre kerülő India-EU Kerekasztal értekezletet.

1.13 A kereskedelem és a beruházások változatlanul sarokkövei az India-EU kapcsolatoknak. Az EU India első számú kereskedelmi partnere és a legnagyobb külföldi beruházója. Bár a mindkét irányú kereskedelem messze elmarad a lehetőségek mögött, az indiai és európai gazdasági szereplők nyolc ágazatban szólítottak fel cselekvésre egy közös kezdeményezés keretében a kereskedelem és a beruházások növelése érdekében. Egy 13,4 millió eurós kereskedelem- és beruházás-fejlesztési program épül fel ajánlásaik nyomán. Időközben az EU és India vám-egytműködési egyezményt kötött, amelynek célja a kereskedelmi forgalom javítása, jelenleg pedig tengeri megállapodás megkötésén tárgyalnak, hogy ezzel is ösztönözzék az indiai és európai hajózási társaságok tevékenységének fejlődését.

1.14 India információtechnológiai (IT) exportja az EU-ba 2 milliárd euró fölé nőtt 2003-ban, és az ország teljes szoftverexportjának 20 %-át képviselte. Mintegy 900 indiai és európai vállalat és szervezet vett részt a 2004-es Euro-India együttműködési fórumon, melyet Új-Delhiben tartottak az információs társadalomról, 2004. márciusában. Ezt megelőzte egy párbeszéd az információs társadalomról, melyet az információs társadalom és az információ és kommunikációs technológia fejlődéséről szóló 2001-es közös India-EU jövőkép-nyilatkozat indított el. Ennek részét képezik a hat elsőbbségi ágazatban végzett kutatások, valamint a mélyreható párbeszéd az információs társadalom és az elektronikus kommunikáció jogszabályi kereteiről.

1.15 Az a tudományos és technológiai együttműködés, amely a 80-as évek közepén kezdődött, az India-EU kooperáció egyik legígéretesebb területének bizonyult. A 2002-es tudomá-

nyos és technológiai együttműködési megállapodás jogi keretét nyújt az indiai és európai tudósok számára, hogy részt vehessenek egymás programjaiban. India egyébként együttműködési „célországként” szerepel az EU hatodik Kutatási Keretprogramjának nemzetközi keretén belül.

1.16 India és az EU már dolgoznak egy együttműködési szerződéstervezen az EU Galileo műholdas navigációs projektje keretében. Tekintettel Indiának a műholdakhoz és a navigációhoz kapcsolódó tevékenységi területeken megmutatkozó képességeire, a megállapodás ösztönözni fogja az ipari együttműködést számos csúcstechnológiai területen. India és az EU már hosszú ideje működik együtt űrkutatási ügynökségeik, az Európai Űrügynökség (ESA) és az Indiai Űrkutatási Szervezet (ISRO) szintjén a világűr békés célú kutatása és hasznosítása érdekében. Az EU időközben kifejezte érdeklődését India ember nélküli holdkutató expedíciója, a Chandrayaan-1 iránt.

1.17 A fejlesztési együttműködésnek új megközelítései is vannak. India nem-tipikus szereplő lett formálódó fejlesztési politikájával, amelyben egyszerre jelenik meg kedvezményezett és adományozó országgént. Ez a felemás helyzet nyilvánvalóvá lett a „cunami” által okozott pusztulás idején, amely az Indiai óceán partmenti országait sújtotta 2004. december 26-án. India visszautasította a külföldi gyorssegélyeket, miközben Sri Lanka részére nagyarányú gyorssegélyt nyújtott. Mint kedvezményezett ország, India néhány válogatott bilaterális adományozó ország egyes csoportjától fogad el fejlesztési segélyeket, köztük már az EU-tól is, a G8-csoporttól, valamint kisebb bilaterális adományozóktól, amelyek ugyan nem tagjai a G8-nak, de hozzájárulásuk meghaladja az évi 25 millió dollárt. Az EU 225 millió euró adományt nyújt India részére a 2001–2006 közötti időszakra, az összeg négyötöd részét a szegénység elleni küzdelem céljára. A fejlesztési együttműködés célpontjai Rajasthan és Chattisgarh államok, ahol ezt elsősorban oktatási és egészségügyi programokra használják fel.

1.18 Az EGSZB-nek hatékony választ kell adnia a politikailag jelentős fejleményeknek erre a hat hónapos időszak alatt, 2004. első felében felgyorsult áradására. Az Európai Bizottság tényleg javasolta júniusi közleményében, hogy a Kerekasztal teljes mértékben illeszkedjen be az India-EU intézményi gépezetbe, és felkérte a társelnököket, hogy nyújtsanak be nem kötelező érvényű politikai ajánlásokat a csúcstalálkozóra. A Tanács támogatta a Bizottság javaslatát arra nézve, hogy a kölcsönös megértést „a politikai pártok, szakszervezetek, üzleti társulások, egyetemek és a civil társadalom közötti intenzívebb együttműködéssel” erősítsék. A hágai csúcsertekezlet pedig megállapodott abban, hogy „támogatja a politikai pártok, szakszervezetek, üzleti társulások, egyetemek és a civil társadalom együttműködését.”

1.19 A jelen saját kezdeményezésű vélemény megvizsgálja továbbá azt, hogy mi módon lehetne egyfelől a Kerekasztalt hatékonyabbá tenni, másfelől honlapját, az India-EU civil társadalmi internetes fórumot [India-EU civil society Internet Forum] felhasználni mind a Kerekasztal hatékonyságának növelésére, mind hogy sokkal szélesebb körben jusson el az indiai és európai civil társadalom szervezeteihez.

2. Hozzájárulás az India-EU stratégiai partnerséghez

2.1 A Kerekasztal Konferencia londoni, 2004 decemberi ülésén örömmel üdvözölte az India-EU Stratégiai Partnerség beindítását, és közreműködést vállalt a közös cselekvési terv 2005-ben esedékes kidolgozásában, a hatodik India-EU csúcstalálkozó előtt. Szándékairól úgy nyilatkozott, hogy „olyan területeken kíván javaslatokat tenni, amelyekhez a civil társadalom valódi többlet értéket tud hozzátenni, különösen a Millenniumi fejlesztési célkitűzések elérésében, a fenntartható fejlődés támogatásában és a globalizáció kezelésében.” A Kerekasztal Konferencia azt is elvállalta, hogy megvizsgálja, hogyan tud a civil társadalom segíteni a kulturális kapcsolatokról kiadott közös nyilatkozatban foglaltak végrehajtásában.

2.2 A Kerekasztal Konferencia – az EGSZB-hez hasonlóan – a megfelelő szerv ahhoz, hogy közreműködjön az India-EU stratégiai partnerség létrehozásában. Az Újdelhiben, 2001. januárjában megrendezett megnyitó ülése óta, a Kerekasztal Konferencia (1) megvitattott számos olyan témát, amellyel az Európai Bizottság június 16-i közleménye is foglalkozott, és (2) ajánlásokat dolgozott ki az India-EU csúcserkeztetek számára ezekben a témákban. Londoni ülésén elismerte, hogy a kialakuló stratégiai partnerség „olyan lehetőségeket tárt fel, amelyek megnövelik és kiszélesítik a civil társadalom szerepét a Kerekasztal fórum révén.” A Kerekasztal Konferencia második, brüsszeli ülésén 2001 júliusában már számos témát vitatott meg és készített róluk ajánlásokat, köztük a globalizációról, a kereskedelemről és beruházásokról; a WTO-ról, a szellemi tulajdonról, a médiumokról és a kultúráról. Következő ülései alkalmával nemcsak visszatért ezekhez a témákhoz, hanem ki is bővítette napirendjét az élelmiszeripar és mezőgazdaság területén folytatott együttműködéssel; az emberi jogok tiszteletben tartásával a munkahelyeken; a fenntartható fejlődéssel és a turizmussal. **A korábbi, kulturális kérdésekről folytatott viták javarészt folytatják, és tovább viszik a következő ülésen a demokratikus társadalmak kulturális és vallási pluralizmusáról tartandó vitába.**

2.3 Ahelyett, hogy az Európai Bizottság által felvetett témákat vette volna sorra a stratégiai partnerség keretében, a Kerekasztal Konferencia elhatározta londoni ülésén, hogy azokra a területekre fordítja a figyelmét, ahol a civil társadalom egyedülálló módon működhet közre. Az alábbi területeket – melyeket az Európai Bizottság a kialakuló stratégiai partnerség fontos elemeként határozott meg – emelte ki:

2.3.1 *Konfliktusmegelőzés és konfliktus utáni újjáépítés:* Ahogyan ezt az Európai Bizottság kiemelte, ezek azok a területek, ahol India már jelentős szerepet játszik mind az ENSZ-ben, mind kétoldalú kapcsolatok keretében, egyebek közt Afganisztánban, Javaslatában felkéri az EU-t és Indiát, hogy keresse meg a rendszeres együttműködés hivatalos útját ezeken a területeken. Az Európai Bizottság azt is javasolta, hogy támogassanak közösen egy ENSZ konferenciát a konfliktus-megelőzésről és a konfliktus utáni intézkedésekről, indítsanak párbeszédet arról, hogy a regionális integráció hogyan tudna hozzájárulni a konfliktusok megelőzéséhez.

2.3.2 *Migráció, népességvándorlás:* A nemzetközi migráció megnövekedett a globalizáció hatására, állapítja meg az Európai

Bizottság. Ennek a jelenségnek a következményei az egyre növekvő mértékű kiadások pénzügyi átutalások egyrészt, az illegális bevándorlással és az emberkereskedelemmel okozott problémák másrészt. Az Európai Bizottság az átfogó párbeszéd híve, amely ne csak a legális migrációra terjedjen ki, beleértve a munkaerő vándorlását és a dolgozók mozgalmait, valamint a vízumkiadási gondokat, hanem a csempészet és az embercsempészés elleni harcra, az illegális bevándorló visszatoloncolására és otthoni befogadására, továbbá egyéb, a bevándorlással kapcsolatos témákra is.

2.3.3 *Demokrácia és emberi jogok tiszteletben tartása:* Az Európai Bizottság szeretné kiterjeszteni a jelen párbeszédet olyan témák megtárgyalására is, mint a halálbüntetés eltörlése, a nemek szerinti hátrányos megkülönböztetés, a gyermekmunka és munkajog, a vállalatok társadalmi felelőssége és a vallásszabadság. Az emberi jogokért és a demokráciáért elnevezésű európai kezdeményezés keretein belül az Európai Bizottság kész projektek finanszírozására Indiában. Az EGSZB úgy véli, hogy szükséges lenne a kasztok szerinti diszkrimináció problémájával is foglalkozni.

2.3.4 *Környezetvédelmi kérdések:* Indiának és az EU-nak fejlesztenie kell együttműködését a globális környezetvédelmi kihívások, mint pl. a biológiai sokféleségről szóló ENSZ egyezmény területén, ahol konstruktív párbeszédet kell kifejleszteni a „hozzáférés és haszon megosztásáról (Access and Benefit Sharing) (ABS). Indiát fel kellene kérni egy India-EU környezetvédelmi fórum megszervezésére, melybe be kellene vonni a civil társadalmat és az üzleti élet képviselőit, hogy tartsanak vitát, tapasztalat-, know-how, valamint tudományos és műszaki információcserét. Az EGSZB úgy véli, hogy az India-EU Kerekasztalnak a közeljövőben az energia politika és az energia biztonság kérdéskörével is foglalkoznia kell.

2.3.5 *Fenntartható fejlődés:* Az Európai Bizottság szerint olyan témákról folyó párbeszédre kell támogatni, mint a fenntarthatóan termelt áruk kereskedelmi forgalmának ösztönzése, ilyen jellel való ellátása, és fenntarthatóságuk hatásvizsgálata. A Bizottság támogatja továbbá, hogy nagyobb mértékben vegyék igénybe a Fenntartható Kereskedelem és Innováció Központja – Sustainable Trade and Innovation Centre (STIC) szolgáltatásait.

2.3.6 *Fejlesztési együttműködés:* India hatra csökkentette a kétoldalú adományozó országok számát (az EU, az Egyesült Királyság, Németország, USA, Japán és Oroszország). Az ország a fejlesztési segélyeket egyszerre felvevő és adományozó ország lett. Még ha így is van, a Bizottság arra kéri az EU-t, hogy segítse Indiát a Millenniumi fejlesztési célkitűzések elérésében. A társadalmi és gazdasági kohézióknak kell elsőbbséget biztosítani annak a tapasztalatnak az alapján, amelyet az EU támogatási programokkal szereztek Indiában az alsófokú oktatás és az alapvető egészségügy terén. Az Európai Bizottság úgy véli, hogy az EU-val folytatott fejlesztési együttműködésnek egyre növekvő mértékben kell koncentrálnia a marginalizálódó csoportokra. Támogatnia kell ezen kívül azt, hogy jussanak érvényre az alapvető fontosságú ILO megállapodások. Az EGSZB véleménye szerint Indiának ratifikálnia kellene a három alapvető fontosságú ILO megállapodást, amelyeket ez idáig még nem ratifikált.

2.3.7 **Kulturális együttműködés:** Az Európai Bizottság meg kívánja erősíteni az együttműködést, különösen a film és a zene területein. Kulturális hét megrendezését is tervezik a politikai és üzleti csúcstalálkozókkal egyidejűleg. Az EGSZB megjegyzi, hogy az interkulturális párbeszéd éve, azaz 2006. megfelelő alkalom lehet a Kerekasztal számára, hogy a kérdéssel foglalkozzon.

2.3.8 **Tömegtájékoztatás:** Az Európai Bizottság véleménye szerint, az indiai közvéleménynek szüksége van arra, hogy az EU-ról mindenoldalú tájékoztatást kapjon, ne éppen csak a kereskedelmi kapcsolatokról. Kutatási programot szándékozik indítani a célközönség, a kulcsfontosságú üzenetek, a főbb eszközök és ezek legalkalmasabb bevetettségének meghatározására. A tagállamokat valamint az Európai Parlamentet felszólítja, hogy működjenek közre az EU indiai arculatának népszerűsítésében. Újdelhitől elvárják, hogy alkossa meg saját kommunikációs stratégiáját.

2.3.9 **Kereskedelem és beruházások:** Ahogyan azt az Európai Bizottság kiemeli közleményében, a kereskedelem és a beruházás „az India-EU kapcsolatok sarokkövei.” A közleményben felsorolt számos javaslat ezért ezzel a két kérdéssel foglalkozik, mind bilaterális, mind bilaterális szinten. A Bizottság szeretné, ha az EU magasabb fokú konvergenciát érne el olyan kulcsfontosságú kérdésekben, mint a WTO kereskedelmi tárgyalások dohai fejlesztési fordulója. Ugyancsak támogatja a kétoldalú párbeszédet a szellemi tulajdonjogokról [intellectual property rights (IPR)], például annak érdekében, hogy egyetértésre jussanak a TRIPS kérdésében.

2.4 Abban a szakaszban, amelyet közleményében az üzleti vállalkozások egymásközi együttműködése fellendítésének szentel, az Európai Bizottság kéri az EU-t, hogy segítsen megszervezni a Vállalatvezetők Kerekasztal Konferenciáját. Ez a javaslat elnyerte a hágai csúcstalálkozó támogatását. Időközben, az India-EU közös kereskedelem- és beruházás-fejlesztési kezdeményezés lehetővé tette a közvetlen párbeszédet az üzleti vállalkozások és a politikai döntéshozók között. Az indiai ipari és kereskedelmi szervezetek már tartottak egy India-EU üzleti csúcstalálkozót a politikai csúcstalálkozóval egyidőben, amely továbbította a vállalkozások vezetőinek megállapításait politikai vezetőik felé.

2.5 **Tekintettel arra, hogy a Kerekasztal Konferencia résztvevői az üzleti vállalkozói és munkaadói szervezeteket képviselik, hasznos lenne megfontolás tárgyává tenni, hogyan lehetne olyan tevékenységekben a legnagyobb sikerrel részt venni, amelyre közösen vállalkoznak az indiai és európai üzleti vállalkozói közösségek. A Kerekasztal Konferenciának kétségtelenül szerepe van az Európai Bizottság által is támogatott India-EU gazdasági partnerkapcsolatok erősítésében, a közös cselekvési tervhez történő közreműködésnek azonban elsősorban a fenntartható fejlődés támogatására és a globalizáció kezelésére kell koncentrálnia, ahogyan az a londoni értekezlet ajánlásaiban is megfogalmazódott.**

2.6 **A Kerekasztal Konferencia tagjai képviselik a felsőoktatást is. Az ő közreműködésüket ezért az Európai Bizottság által megindított, vagy előkészületben levő, és a közleményben megemlített akadémiai programoknál kell számításba venni.** Ezek magukban foglalnak egy európai tanulmányi programot az Újdelhiben lévő Dzsavaharlal Nehru Egyetemen. Az ösztöndíjprogram, melynek a költségvetése 33 millió euró, a 2005/2006 akadémiai tanévtől indul. Hozzákapcsolódik az EU Erasmus Mundus programjához, és főleg indiai diákok posztgraduális tanulmányait támogatja az EU egyetemén.

3. Civil társadalom Indiában és Európában

Mit értünk a „civil társadalom” alatt? Az EGSZB úgy véli, hogy „csak közelítő meghatározását lehet adni, mint egy olyan társadalomnak, amely elfogadja a demokráciát. A civil társadalom gyűjtőfogalma az egyének vagy csoportok minden társadalmi cselekvési formájának, amelyek nem az államtól indulnak ki, és amelyeket nem az állam tart fenn”⁽¹⁾. Indiai élharcosai egyetértenek abban, hogy a civil társadalom a demokratikus rend védelmezője, és csak egy demokráciában képes hatékonyan működni. Valóban, néhányan azok közül, akik aktív tagjai Indiában a civil társadalmi szervezeteknek, az iránt lelkesednek, amit tapasztaltak az európai és az Egyesült Államokbeli civil társadalmakban, mások pedig annak a társadalmi és politikai aktivizmusnak a hagyománya iránt, amelyet Mahatma Gandhi indított el.

3.1 A civil társadalom Indiában

3.1.1 Az indiai civil társadalom egyre növekvő fontossága kitűnik abból, hogy gombamódra szaporodnak benne a minden rendű és rangú önkéntes szervezetek. (Ezt a kifejezést szeretik használni Indiában; a „nem kormányzati szervezet,” vagy NGO, csak az utóbbi 20 évben lett népszerű.) Becslések szerint a számuk mintegy 10 évvel ezelőtt 50 000 és 100 000 között volt, és majdnem biztosan növekedett azóta. A civil társadalmi szervezetek India-szerte széles körben tevékenykednek, közéjük tartoznak üzleti és szakmai szervezetek és szakszervezetek is.

3.1.2 Az indiai civil társadalom szervezetei:

- A nem kormányzati szervezetek által hagyományosan felvállalt tevékenységet folytatnak – az írástudatlanság elleni küzdelem jegyében szerveznek programokat, gyógyszerterápiákat és klinikákat működtetnek, segítik a kézműveseket, például a szövőket, értékesítik termékeiket stb. Mivel rendszerint helyi szinten működnek, egyben segítik a kormány ügynökségeit is az állami politika decentralizált módon történő megvalósításában;
- Mélyreható tanulmányokat készítenek annak érdekében, hogy ezekkel lobbizhassanak a központi és állami kormányoknál vagy az iparban;

⁽¹⁾ Gazdasági és Szociális Bizottság, „Vélemény a civil társadalom szervezeteinek Európa felépítésében játszott szerepéről és ebbeli közreműködéséről”, 5.1. pont, elfogadták 1999. szeptember 22-én.

- Megkísérlik a politikai öntudat felkeltését a különböző társadalmi csoportok körében, ösztönzik őket jogaik érvényesítésére;
- Speciális érdekcsoportokat képviselnek, így a fogyatékkal élőket, az időseket és a menekülteket;
- Újítként is tevékenykednek, új megközelítéseket próbálnak találni a társadalmi problémák megoldására;
- munkaadói szervezeteket, szakszervezeteket, önszervező szervezeteket és szövetkezeteket képviselnek;
- mezőgazdasági termelőket képviselő szervezeteket is magukban foglalnak;
- a HIV/AIDS terjedése ellen aktívan küzdő szervezetek úgyszintén megtalálhatók sorakban;
- végül említsük meg az aktivistákat, akik az 1970-es évek óta széles társadalmi alapokon nyugvó szociális mozgalmakat hoztak létre – mezőgazdasági termelők mozgalmait; nőmozgalmakat, meghatározói és támogatói a nőkérdéseknek; környezetvédelmi mozgalmakat, amelyek megpróbálják meggyőzni a kormányt arról, hogy több figyelmet fordítson a környezetvédelem témáira; fogyasztói jogvédő mozgalmakat stb.

3.1.3 Különösen a fejlesztési kérdésekben, mind a civil szervezetek, mind a kormány úgy tekintik, hogy partnerként kell együttműködniük. Így az ország tervezési bizottsága különböző alkalmakkor támogatást nyújt az önkéntes szervezetek részére. A tízedik öt éves terv, a legutóbbi, így állapítja ezt meg:

„A terveknek a lakosság jelenlegi igényeit kell tükrözniük, és mind gazdaságilag, mind szociálisan érzékenyeknek kell lenniük a nép etoszára, mert az ő számukra készülnek. A lakosságnak ezeket a terveket a magáénak kell éreznie és ennek érdekében közre kell működni a végrehajtásukban. Véget kell érnie annak a tendenciának, hogy a kormánytól várják el, hogy mindent tegyen meg a lakosságért; azok a programok és munkatervek, melyekben a lakosság is részt vesz, sokkal hatékonyabbnak bizonyultak.”

3.1.4 A Tervezési Bizottságnak van egy önkéntes akciósejtje, amelyen át kapcsolatot tart az önkéntesek szektorával. Nemrég elhatározta, hogy „felállít konzultatív csoportokat... amelyek az ország különböző részeiből származó lakossági csoportokat képviselnek, és tudják, hogy mi történik a legalsó szinten, és tudják, hogy minek a megváltoztatását kell javasolni, és milyen értelemben,” nyilatkozta Sayeeda Hameed asszony, a Tervezési Bizottság tagja. (2)

(2) „A Tervezési Bizottság nyitása a lakosság felé: Sayeeda Hameed,” írta Rajashri Dasgupta. InfoChange News and Features, 2004. szeptember

3.1.5 A Kongresszus Párt mindig támogatta a civil társadalmat, és a Kongresszus Párt-vezette újdélhi koalíciós kormány valószínűleg nagyobb fontosságot tulajdonít a tevékenységének, mint elődje. Röviddel megalakulása után, az új kormány konzultációkat szervezett a civil társadalom szervezeteivel, hogy kikérje véleményüket közös minimumprogramjához [Common Minimum Programme (CMP)]. Felállította a Bölcsék Nemzeti Tanácsát [National Advisory Council (NAC)] Sonia Gandhi asszony, a Kongresszus Párt vezérének elnöke alatt, melyet ennek fényében kell értékelni. Egy Kongresszus Pártbeli vezető tisztségviselő, aki közreműködött a NAC megalapításában, megjegyezte, hogy ennek révén „lehet majd kapcsolatot tartani az Egyesült Haladó Szövetség [United Progressive Alliance (UPA)] kormányának a civil társadalommal; ez majd friss ötleteket hoz a tervezésbe, amelyet egyébként semmi sem kapcsolna a kormányhoz (3).” A NAC, amelynek 12 tagját Manmohan Singh miniszterelnök nevezte ki, a várakozások szerint tanácsokat ad majd arról, hogy a Szövetség hogyan hajtsa végre a közös minimumprogramot. Míg a kormány tanácsadói gyakran nyugalmazott köztisztviselők vagy diplomaták voltak, a NAC tagjainak a fele tettekre szociális munkás a civil szférából (4). Sonia Gandhi asszony eredetileg prioritást kívánt adni a mezőgazdaságnak, oktatásnak, egészségügynek és a foglalkoztatáspolitikának.

3.2 Civil társadalom az Európai Unióban (5)

3.2.1 A civil társadalom legalább olyan dinamikus az EU-ban, mint Indiában, számos aktív szervezettel rendelkezik helyi, nemzeti és EU szinten. Nagy előnye az utóbbival szemben az, hogy az európai szervezett civil társadalomnak megvan a maga saját „apex testülete” – indiai zsargonban, – a brüsszeli Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB). Ezen felül, az EGSZB elválaszthatatlan részét képezi azoknak az intézményeknek, amelyeket 1957-ben a Római Szerződés hívott életre, s amely egyben megalapította a hattagú Európai Gazdasági Közösséget (akkori nevén a Közös Piacot), amely ma a 25-tagú Európai Unió (6). Az EGSZB-nek ma 317 tagja van, a 25 Tagállam küldöttei. Őket az EU Miniszterek Tanácsa nevezte ki a tagállamok javaslata alapján. A tagok az alábbi három csoport egyikehez tartoznak: munkáltatók, munkavállalók és egyéb érdekcsoportok képviselői. A harmadik csoport tagjai a Római Szerződés értelmében képviselik a mezőgazdasági dolgozókat, a kis- és középvállalatokat, a kézműipart, a szakmai szövetségeket, szövetkezeteket, fogyasztói szervezeteket, környezetvédő csoportokat, családvédelmi egyesületeket, nőszövetségeket, tudósokat és tanárokat, civil szervezeteket (NGO-kat) stb.

(3) »The Hindu«, 2004. június 26. Igen hasonló nézeteket fejtett ki Jaswant Singh, belügyminiszter, a BJP-vezette koalíciós kormányban, amikor megnyitotta az EU-India Kerekasztal Konferenciát Chris Patten biztossal közösen, 2001-ben.

(4) Közéjük tartozik Prof. Jean Dreze, belga származású indiai állampolgár, aki társult Dr. Amartya Sen-nel; a Tervezési Bizottság két korábbi tagja, C.H. Hanumantha Rao és D. Swaminathan. A civil társadalom szervezeteiből jött Aruna Roy asszony, egy szociális aktív; Jayaprakash Narayan (egészségügy és környezetvédelem); Mirai Chatterjee asszony (SEWA) és Madhav Chavan (alsófokú oktatás)

(5) Az európai civil társadalomra hivatkozás esetleg szükségtelennek tűnhet, különösen, ha csak az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságra korlátozódik. Azonban az indiai civil társadalom szervezetei érdeklődhetnek aziránt, hogy mi képviseli EU partnereiknél azt, amit ők az indiai zsargonban „apex testületnek” hívnak.

(6) A Szerződés 193. cikkének rendelkezése szerint, „A bizottság a gazdasági és társadalmi élet különböző csoportjainak képviselőiből, így különösen a gyártók, a mezőgazdasági termelők, a fuvarozók, a munkavállalók, a kereskedők, a kézművesek és a szabadfoglalkozásúak képviselőiből, valamint az általános társadalmi érdekek képviselőiből áll.”

3.2.2 Az EGSZB egy nem politikai konzultatív testület, tanácsadói jogkörrel. Célja, hogy a döntések meghozataláért felelős EU intézményeket tájékoztassa tagjai álláspontjáról. Mintegy 14 politikai területen az EU Tanácsa vagy az Európai Bizottság csak az EGSZB-vel folytatott konzultáció után hozhat határozatot. Ezek a területek: mezőgazdaság; a személyek és szolgáltatások szabad mozgása, ill. áramlása; szociális politika, oktatás, szakmai képzés és ifjúsáspolitikai; közegészségügy; fogyasztóvédelem; iparpolitika; kutatás és technológiai fejlesztés és a környezetvédelem. A Tanács, a Bizottság és az Európai Parlament ezen kívül bármilyen témában folytathat konzultációt az EGSZB-vel, ahogyan ezt szükségesnek ítélik. Az EGSZB, a maga részéről, megfontolásra érdemes fontos témákban kiadhat saját kezdeményezésre készített véleményt is, ezért készítette el a jelen „saját kezdeményezésű véleményt” az EU-India kapcsolatokról.

3.2.3 Az EGSZB szerepe a párbeszéd megkönnyítése a civil társadalommal, és ez a funkció átnyúlik a 25 tagú Európai Unió határain túlra is. Aktívan vesz részt az Euromed partnerség országaival, az afrikai, Karib-tengeri és Csendes óceáni (AKCS) országokkal folytatott állandó párbeszédben, melyekkel az EU a Cotonou-i megállapodás értelmében tart kapcsolatot. Párbeszédet tart fenn továbbá a latin-amerikai országok civil szervezeteivel is, köztük a Mercosur államokkal és végül, de nem utolsósorban, Indiával – az India-EU Kerekasztal Konferencia révén – és Kínával.

4. Új fejlemények az India és az EU közötti kapcsolatok alakulásában

4.1 **A EU-ban és India végbement mélyreható változásokról szóló beszámoló teljes terjedelme több száz oldalat tesz ki. Ez a jelentés azokat a kulcsfontosságú fejleményeket veszi sorra, amelyek lehetővé teszik az EGSZB számára, hogy még hasznosabban működjön közre az EU-India kapcsolatok megerősítésében.** Az EU-ban végbement nagyjelentőségű fejlődés volt a 25 tagállamra bővítés, a még szélesebb Európa létrehozása az európai szomszédsági politika [European Neighbourhood Policy (ENP)] révén, valamint a lisszaboni stratégia végrehajtása, melyet az Európai Tanács fogadott el 2000 márciusában, Lisszabonban. Ez a stratégia, amely a fő hangsúlyt a fenntartható fejlődésre helyezi, azt tűzte ki céljául, hogy az EU 2010-re a világ legversenyképesebb és legdinamikusabban fejlődő tudásalapú gazdasága legyen. További nagyfontosságú fejlődés volt az Európai Alkotmányt létrehozó Szerződés megkötése, amely jelenleg a 25 tagállam ratifikációjára vár.

4.2 Az EU bővítése 2004. május 1-jével, drámai módon változtatta meg Európa politikai és gazdasági térképét. A bővítés politikai következményei látszatra talán fontosabbak, mint a gazdaságiak, mivel a 10 új tagállam gazdaságának integrációs folyamata jóval azelőtt megkezdődött, mielőtt az EU-hoz hivatalosan is csatlakoztak 2004. május 1-jén. A bővítés eredményeként, az EU népessége 380 millióról 455 millióra nőtt, így jelenleg a világ népességének 7,3 %-át teszi ki. Az EU bruttó hazai termékét (GDP) megnövelte 9,3 trillió euróról 9,7 trillió euróra, ezzel együtt az EU részesedését a világ GDP-jének 28,7 %-ára. A bővítés eredményeként, sajnos, az egy főre eső GDP leesett 21 000 euróra (24.100 euróról) és a nem-EU országokkal folytatott kereskedelmi forgalma is visszaesett 1,8

trillió euróra (2 trillió euróról). Ez azért van így, mert az EU-15-ök és a 10 tagjelölt ország egymásközi kereskedelmi forgalma jelenleg a 25-tagú EU belső kereskedelmi forgalmának részét képezi.

4.3 A bővítéssel egyidejűleg, tágultak az EU államhatárai is. Az EU már a bővítés előtt elkezdte azt a politikáját, mellyel maga köré „barátok gyűrűjét” igyekezett létrehozni. E célból alakította ki az európai szomszédsági politikát [European Neighbourhood Policy (ENP)] hat kelet-európai országgal (Ukrajna, Moldova, Grúzia, Örményország, Azerbajdzsán és Fehéroroszország), valamint kilenc, a Földközi tenger déli partján fekvő országgal – Algéria, Egyiptom, Izrael, Jordánia, Libanon, Líbia, Marokkó, Szíria és Tunézia – és a Palesztin Hatósággal. Az ENP célja, ahogy ezt az EU Tanácsa 2004. áprilisi ülésén is megerősítette, „az EU bővítéséből származó előnyök megosztása a szomszédos országokkal, az Európai Unió és szomszédai stabilitásának, biztonságának és jólétének növelése érdekében (7).” Az ENP magában foglalja „a gazdasági integráció jelentős fokát, a politikai együttműködés elmélyítését azzal a céllal, hogy megakadályozzák új választóvonalak keletkezését a kibővített EU és szomszédai között,” állapította meg a Tanács.

4.4 India esetében, a legnagyobb arányú fejlődés a májusban tartott általános választások teljesen váratlan eredménye volt, ennek eredményeként a Kongresszus Párt vezette koalíció vette át a kormányzást, Manmohan Singh miniszterelnök vezetésével, a BJP vezette koalíciótól, melyet Atal Behari Vajpayee miniszterelnök irányított. Az általános választásokon való nagyarányú részvétel, az országszerte bevezetett elektronikus szavazógépek sikeres használata, és a békés hatalomátvétel Újdelhiben, annak ellenére, hogy a választások eredménye politikai zavargásokba torkollott, mind-mind igazolták India igényét az iránt, hogy a világ legnagyobb demokratikus államává váljon.

4.5 A Kongresszus Párt meglepetésszerű győzelme olyan spekulációknak adott hangot, hogy a Kongresszus Párt-vezette bármilyen összetételű koalíciós kormány, vagy majd nem lesz képes sokáig kormányozni, vagy rákényszerül „külsős” támogatói, elsősorban a Kommunista párt segítségével a reformok visszavonására. Ehelyt emlékeztetni kell arra, hogy a reformokat, melyek lényege a vámkorlátok lebontása és a tőkepiacok megnyitása volt, a Kongresszus párti kormány vezette be 1991-ben, és kidolgozói az új miniszterelnök, Manmohan Singh, valamint az új pénzügyminiszter, Palaniappan Chidambaram voltak. Az utóbbi önmagát valójában „beruházási miniszternek” tekinti a Kongresszus Párt-vezette koalícióban. Más szavakkal, az üzleti vállalkozásokat és a pénzügyeket képviselő civil társadalmi szervezetek, köztük azok is, amelyek képviselik magukat az EU-India Kerekasztal Konferencián, együttműködnek vele az ország tudásalapú gazdasági ágazatainak fejlesztésében.

4.6 A kormány mindenképpen „emberarcú” gazdasági stratégiát szeretne bevezetni annak érdekében, hogy a 300 millióra becsült indiai páriát, akik ma kevesebb, mint napi 0,75 euróból (1 \$-ból) élnek, kivezesse a szegénységből. Ezért tesz erőfeszítéseket annak érdekében, hogy az éves növekedési ráta 7 %-ról 8 %-ra emelkedjen, hogy segítse a mezőgazdasági termelőket, jogokat biztosítson a nők számára, és növelje az egészségügyre és az oktatásra fordított kiadásokat.

(7) Általános Ügyek Tanácsa, 2004. június 14. Európai Szomszédsági Politika – a Tanács záródokumentuma.

4.7 Azok a kihívások, melyekkel az indiai civil társadalomnak szembe kell néznie, jó alkalmat kínálnak az európai civil szervezetek számára, az indiai partnerekkel a kölcsönös előnyök talaján álló együttműködésre. Ezt kezdetben még az EU-India Kerekasztal Konferencia közreműködésével intézhetnék, de rendkívül gyorsan bekapcsolódhatnak olyan szervezetek, melyekkel a Kerekasztal Konferencia európai és indiai tagjai szoros kapcsolatokat tartanak, valamint például az EGSZB vidékfejlesztési, egészségügyi és oktatási szakértői is. Az az együttműködés, amit ezen a téren ki lehetne alakítani az európai és az indiai civil társadalom között, biztosítaná, hogy a Kerekasztal Konferencia ajánlásai, melyeket az éves EU-India csúcstalálkozókra küld, tapasztalatokon alapuló gyakorlatias kérdésekkel foglalkozzanak.

5. Az EU-India civil társadalmi párbeszéd eddigi eredményei

5.1 **Mielőtt az úton előre tekintenénk, előbb vessünk egy pillantást arra, honnan jöttünk. Az intenzív civil társadalmi párbeszéd kiinduló pontjának annak a már működő intézményi gépezetnek kell lennie, amely már folytatott ilyen párbeszédet és ért is el eredményeket** Az EGSZB számára ez azt jelenti, hogy naprakészen értékeli az EU-India Kerekasztal Konferencia munkáját és meghatározza azt az utat, amelyen haladva ezt a legjobb eredményekkel lehet folytatni a célok elérése érdekében, mindig szem előtt tartva a Hágai Csúcson meghatározott fejlődési irányvonalat, hogy ne csak a civil társadalmak, hanem a politikai pártok, szakszervezetek, munkaadói szervezetek és egyetemek közötti együttműködést is támogassa.

5.2 Hivatkozni kell azokra a kérdésekre, melyeket a Kerekasztal Konferencia megvitattott különböző ülésein a 2001-es kezdetek óta, hogy ki lehessen mutatni szavahihetőségét, amikor fő partner lesz a közös cselekvési terv kidolgozásánál. **A Kerekasztal Konferencia munkájának folyamatosságára vonatkozó elképzelések, a jelenleg folyó viták témái, és a kölcsönös bizalom légköre, amelyben ezek a viták zajlanak, jelzi előre a mostani találkozók eredményeit.**

5.3 Így a hatodik ülésen, melyre Rómában került sor, a Kerekasztal Konferencia számos ajánlást tett, melyek a vállalatok szociális érzékenységetől [Corporate Social Responsibility (CSR)] és a KKV-k részére nyújtott külön támogatástól kezdve, azoknak a szabályoknak a racionalizálásáig, melyek jelenleg az EU-ban dolgozó indiai tudományos munkatársak ideiglenes tartózkodását szabályozzák, és az EU által kiválasztott néhány ágazat ipari csoportjainak nyújtott támogatásig terjednek, melyek exportképesek és elősegítik a fejlődést. Ugyanakkor a Kerekasztal Konferencia két előadót nevezett ki annak vizsgálatára, hogyan lehet jobban integrálni a civil társadalmi szervezetek távlati elképzeléseit a kereskedelem és a fenntartható fejlődés támogatásába.

5.4 Ezt a témát vitatta meg a Kerekasztal Konferencia hetedik ülése, melyet Srinagarban tartottak 2004. júniusában. Az ülésen megállapodás született arról, hogy a fenntartható fejlődés témájában a közös egyetértés elmélyítése érdekében, a zárójelentés alapját az Indiából és az EU-ból hozott gyakorlati példákra kell képeznie, melyeket a Kerekasztal Konferencia kilencedik ülésén kell előterjeszteni. A srinagari értekezlet megvitatta ezen kívül az India-EU közötti turizmusfejlesztési együttműködést is az EGSZB és a Kerekasztal Konferencián résztvevő indiai küldöttség által tartott prezentációk alapján. A Kerekasztal Konferencia megállapodott abban, hogy a civil társadalmi szervezeteknek fontos szerepet kell játszaniuk a turizmus fenntartható formáinak támogatásában, mert ez ösztönzi a gazdasági és társadalmi fejlődést és a teljes népesség javát szolgálja.

5.5 A római, srinagari és londoni ülések megvitatták a civil társadalmi internetes fórum felállítását a 2003. márciusi bangalore-i találkozó javaslatára. Az értekezletek kiemelték a Fórumot, mint a Kerekasztal Konferencia indiai és európai tagjai közötti folyamatosan élő vitafórum potenciálját, és mint a civil társadalmi szervezetek között zajló általános párbeszéd fokozásának eszközét.

5.6 A római Kerekasztal Konferencia ülése áttekintette ezen kívül, az addig elért főbb eredményeket. Támogatta azt az elképzelést, hogy az elért eredményeket nem szabad pusztán az elfogadott ajánlások számának számszaki elemzésére korlátozni, nem utolsósorban azért, mert számos ajánlás végrehajtására nincs kapacitása sem az EU, sem az indiai civil társadalom hatáskörébe. Tény viszont az, hogy a Kerekasztal Konferencia valójában elfogadta számos téma ajánlásait és közös megközelítéseit, beleértve azokat is, melyeket érzékenynek, vagy ellentmondásosnak minősítettek. Kiemelte az együttműködés olyan sajátos formáit, mint az Internet Fórum létrehozása, kétévenként közmeghallgatások szervezése a helyi civil társadalmi szervezetekkel az ülések idején, az ad hoc EGSZB-India együttműködés támogatása, az indiai küldöttség által nyújtott segítség az EGSZB számára, az általános preferenciális (vámtarifa) rendszerben [Generalised System of Preferences] végzett munkájához.

5.7 Mivel a dolgozó népesség 60-70 %-át – hivatalosan vagy bejelentés nélkül – a mezőgazdaságban foglalkoztatják, az EU-India Kerekasztal Konferenciának a mezőgazdasági termelésre és vidékfejlesztésre vonatkozó vitáit igencsak akadályozta az, hogy a mezőgazdasági termelőket képviselő nem voltak jelen a Kerekasztal indiai delegációjában.

5.8 A Kerekasztal Konferencián megvitatták a munkaadók és munkavállalók közötti kapcsolatokat, valamint a szociális párbeszéd mechanizmusait az Európai Unióban. Megállapításokat tettek a szociális párbeszéd résztvevőit illető uniós gyakorlatról, a résztvevők meghatározásával és reprezentativitásával kapcsolatos kérdésekről, valamint a párbeszéd különböző fórumairól.

Elemezték az indiai munkaadók és munkavállalók jelenlegi helyzetét, többek között a szakszervezetek szerkezetét és összetételét, a kollektív szerződéseket, a munkajog reformját, valamint India álláspontját a munkanormáknak a nemzetközi kereskedelemhez való kapcsolását célzó javaslatokról. Ennek során megállapították, hogy az indiai munkavállalók nagy része az úgynevezett informális szektorban (kis- és középvállalkozásokban, önálló vállalkozóként, alkalmi munkaerőként) tevékenykedik, és hogy erőfeszítések szükségesek a munkavállalók helyzetének javításához. A kerekasztal résztvevői ezenkívül hangoztatták azt is, hogy nagyobb erőfeszítésekre van szükség az ILO alapvető munkanormáinak ratifikálásához és jogban és gyakorlatban történő végrehajtásához.

6. Fokozott civil társadalmi párbeszéd: a jövőbe vezető út

6.1 Megérett az idő arra, hogy a 25 tagú EU és India szervezett civil társadalmi közötti közös tevékenység és együttműködés exponenciális növekedésnek induljon. Az EU-India csúcserőkezelés már elismerte a Kerekasztal Konferencia munkájának fontosságát. Az indiai kormány számos olyan döntést hozott már, amelyek célja az együttműködés erősítése India civil társadalmával. Az Európai Bizottság június 16-i közleménye felkérte a Kerekasztal Konferenciát, hogy „integrálódjon teljesen az intézményi szerkezetbe”, és meghívta két társelnökét, hogy vegyenek részt az India-EU csúcserőkezeléseken.

6.2 Az indiai kormány, a június 16-i közleményre adott első válaszában megállapította, hogy azon erőfeszítések ellenére, melyeket „hivatalos szinten tettek annak érdekében, hogy lépést tartsanak az Indiában és az EU-ban lezajlott változásokkal... még mindig szükséges a más szinten, ide értve a két ország civil társadalmi között fenntartott kapcsolatok intenzitásának fokozása.”

6.3 **Óhatatlanul felmerül a kérdés, hogyan lehetne a Kerekasztal Konferencia még hatékonyabb a döntéshozatali folyamat számára, különösen azért, mivel abban a ritka kivételes helyzetben van, hogy közvetlen hozzáféréssel rendelkezik a legmagasabb politikai körökhöz, az indiai miniszterelnökhöz, illetve annak az országnak a miniszterelnökéhez, amelyik az EU Tanács soros elnökségét adja, éves csúcstalálkozójuk alkalmával?** A jelen saját kezdeményezésű vélemény 2. szakasza – a „Közreműködés az India-EU stratégiai partnerség létrehozásában” – kimondja, hogyan képes a Kerekasztal Konferencia hatékonyan hozzájárulni a stratégiai partnerségre vonatkozó közös cselekvési terv előkészítéséhez. Ez a tevékenység csak a hatodik, 2005 végi India-EU csúcstalálkozóig tart, amelytől azt várják, hogy az összejövetelel támogatni fogja a tervet.

6.4 **A Kerekasztal Konferencia számos ajánlása az India-EU csúcstalálkozó számára közép- vagy hosszú távú kötelezettségvállalásokat tartalmaz.** A tapasztalat azt sugallja, hogy az ajánlások vonatkozzanak olyan projektekre is, amelyeket az európai és indiai civil társadalmi szervezeteknek közösen kell végrehajtani. A politikai támogatással a szükséges pénzeszközöket is könnyebb biztosítani, és általa lehetővé válik, hogy a szervezett indiai és európai civil társadalom széles spektrumában működjön együtt a projekteken ⁽⁸⁾.

⁽⁸⁾ Ennek bizonyítéka az Újdelhi Külügyminisztérium határozata arról, hogy bocsássák rendelkezésre a Kerekasztal Konferencia által felállított EU-India Internet Fórum, Indiában felmerült üzemeltetési költségeinek fedezésére a szükséges anyagi eszközöket.

6.5 Annak érdekében, hogy a Kerekasztal Konferencia hatékonyan működjön közre a döntéshozatali és döntéshozatali folyamat során, napirendjének világosan tükröznie kell a hivatalos szintű viták témáit, például a Világkereskedelmi Szervezetre [World Trade Organisation (WTO)] és a kereskedelmi tárgyalások dohai fejlesztési fordulójára vonatkozó kérdéseket. A Kerekasztal Konferenciának úgy lehet még növelni a hatékonyságát, ha együttműködik az EU-India üzleti vállalkozási csúcserőkezeléssel, melyet két tagja szervezett, az Indiai Kereskedelmi és Iparkamara [Federation of Indian Chambers of Commerce and Industry (FICCI)] és az Indiai Iparvállalatok Szövetsége [Confederation of Indian Industries (CII)] tagjai. Kérlemzheti azt is, hogy társulhasson az Európai Bizottság által javasolt, Üzletvezetői Kerekasztal Konferencia tervbe vett munkáihoz.

6.6 Mivel a Kerekasztal Konferencia tagjai között vannak akadémiai tagok is, hasznosan járulhat hozzá az India számára nyújtott 33 millió eurós ösztöndíjprogram sikeréhez, melyet az Európai Bizottság indított el 2005-ben. Maga az EGSZB is kiterjesztheti saját kezdeményezésű tevékenységét Indiára, így érvényre juttathatja saját korábbi határozatát arról, hogy felkéri a Kerekasztal Konferencia indiai társelnökét, hogy Cancún után vegyen részt az általa a WTO-ról rendezett szemináriumon.

6.7 **Az a tény, hogy magasrangú tisztviselők és a vállalatvezetők között a gazdasági kérdésekben megszaporodtak a kommunikációs csatornák, nem jelenti azt, hogy a Kerekasztal Konferenciának ezekre a kérdésekre kellene korlátoznia saját vitáit. Ellenkezőleg. Csak ahelyett, hogy tisztán gazdasági szempontokra koncentrálna, rá kell irányítani a figyelmet a gazdasági szempontokon kívüli, elsősorban a szociális vonatkozásokra.** Ebben állapodott meg a Kerekasztal Konferencia Srinagarban a fenntartható fejlődés vitájában: a tervezetet nem úgy tekinti, mint csupán a fejlődési stratégia gazdasági oldalát magában foglaló koncepciót, hanem vizsgálja annak a szociális és környezetvédelmi kérdéseit is. Az outsourcing egy másik olyan témakör, amelyet szintén ugyanebből a megközelítésből kell szemlélni. Az outsourcing oldaláról az EU-ban felmerült problémák nagyon eltérnek azoktól, melyek ugyanezzel kapcsolatban Indiában merültek fel, de egy valami közös bennük: mindkét esetben a legnehezebben megoldható problémák a szociális kérdésekkel kapcsolatosak. Más szóval, ha elfogadjuk a holisztikus megközelítést, a Kerekasztal Konferencia képes lesz annak biztosítására, hogy a lényegileg gazdaságinak minősített témák gazdaságon kívüli vonatkozású szempontjaira is egyenlő súlyt helyezzenek.

6.8 **Ez a súlyponteltolódás teszi lehetővé a Kerekasztal Konferencia számára, hogy EU-India konferenciákat szervezzen szociális kérdésekben, mintegy kiegészítve az üzleti vállalkozási és a politikai csúcstalálkozókat. Ezeknek a konferenciáknak a témáit azok közül lehet kiválasztani, amelyeket már megvitatott a Kerekasztal Konferencia, így a nemek közti egyenlőséget. További témák magukban foglalhatják például az outsourcing és emigráció szociális kihatásait. E konferenciák fontosságát az európai és az indiai társadalom kiegyensúlyozott fejlődése szempontjából nem lehet túlhangsúlyozni.**

6.9 **A Kerekasztal Konferenciának sokkal koncentráltabban kell odafigyelnie a kulturális kérdésekre. Közre kell működnie a kulturális kapcsolatokról kiadott India-EU Közös Nyilatkozatban foglaltak végrehajtásában.** Ezen kívül, a Kerekasztal Konferencia haszonnal foglalkozhat a „civilizációk közti párbeszéd, a különböző vallások és kultúrák közötti párbeszéd” ajánlásaival, melyeket az ázsiai civil társadalom képviselői nyújtottak be az Ázsia-Európa Találkozó ülésén [Asia-Europe Meeting (ismertebb nevén: ASEM Csúcs)], Barcelonában, 2004. júniusában⁽⁹⁾. Az ASEM vezetők már megkezdték a civilizációk párbeszédét, melyen részt vettek az EU állam- és kormányfői, India azonban nem, mivel nem tagja az ASEM-nek. A Bizottság közleményére adott válaszában India kifejezte készségét az iránt, hogy párbeszédet kezd az EU-val azokról a problémákról, melyeket a szélsőséges vallási megnyilvánulások, és a vallási fundamentalizmus okoznak.

6.10 **Ezeknek a vállalkozásoknak a sikere érdekében, a Kerekasztal Konferenciának sokkal több civil szervezettel kell felvennie a kapcsolatot, mint ahányat fizikailag el lehet helyezni az ülések alatt. Viszont már létezik a tökéletes eszköz, amellyel el lehet érni a célt – és ez éppen az az Internet Fórum, melyet ő hozott létre. A Fórum megnyitásával az EU és India további civil társadalmi szervezetei felé, ezek is be tudnak kapcsolódni a Kerekasztal Konferencia vitáiba.** Mivel e szervezetek száma igen nagy, kezdetben korlátozni kell a hozzáférést azokra a szervezetekre, melyeket a Kerekasztal Konferencia tagjai ismernek. A kibernetikai téren át folytatott viták kiegészítésére, a Kerekasztal Konferencia továbbra is meg fogja hívni a helyi civil társadalmi szervezeteket a rendes üléseire.

6.11 **Az Internet Fórum állandóan rendelkezésre álló kommunikációs csatornát biztosít ezen kívül a Kerekasztal Konferencia tagjai részére a kétélvenként megrendezésre kerülő ülések között is, tekintettel arra, hogy az indiai tagok szét vannak szórva országuk széltében-hosszában.** A jelentéstervezeteket be lehet küldeni a Fórumra, a tagok kommentárjaival ellátva, még az ülések előtt. Maguk az üléseken tartott viták is gazdagabbak lesznek ennek eredményeként, és jobban lehet koncentrálni az EU-India csúcserkeztetek ajánlásaira. A tagok tudják egymást tájékoztatni saját tevékenységeikről, ezáltal sokkal jobban megismerhetik egymást, elsősorban szakmai szinten. És ahogyan nő a Fórumot használó európai és indiai szervezetek száma, azok, akik ugyanazon a területen érdekeltek, a Fórum segítségével sokkal szorosabb kapcsolatban kezdenek meg a munkát, meg tudják osztani kezdeti tapasztalataikat, és a továbbiakban közös projektek fejlesztésével folytathatják.

Brüsszel, 2005. május 12.

6.12 A Kerekasztal Konferencia két további témát vitatott meg részletesen, ezek a média szerepe a civil társadalom és a kulturális együttműködés megerősítésében. Ezzel hasznosan járul hozzá (1) a Tagállamok, az Európai Parlament és az Európai Bizottság azon erőfeszítéseire, melyekkel népszerűsíti az EU arcukat Indiában, különösen a civil társadalmi szervezetek körében, és (2) egy specifikus, kulturális együttműködési fejezet kidolgozásához a Stratégiai Partnerség cselekvési tervében, az India-EU kulturális együttműködésről kiadott, 2004. november 8-i közös nyilatkozatban foglaltak alapján.

7. Záró következtetések

7.1 **Az EU és India minden eddiginél eltökéltebben akarja szélesíteni és mélyíteni együttműködésüket.** Ennek legfrissebb bizonyítéka az a gyorsaság, amellyel az Európai Bizottság, és Indiának az EU-hoz akkreditált diplomáciai missziója elkezdte a munkát az India-EU Stratégiai Partnerség Cselekvési Tervén. Mindketten óhajtják, hogy civil társadalmiak részt vegyenek ebben a folyamatban. Az EGSZB már segíti is az európai és indiai civil társadalmak közeledését azzal, hogy aktívan vesz részt az India-EU Kerekasztal Konferencián, pénzügyileg támogatja az India-EU Internet Fórumot, és meghívta a Kerekasztal Konferencia indiai társelnökét, N. N. Vohra-t, hogy vegyen részt az India-EU kapcsolatok számára fontos tevékenységekben.

7.2 Azt követően, hogy örömmel üdvözölte az Európai Bizottság közleményét az India-EU stratégiai partnerségről, az EGSZB-nek most aktívan kell hozzájárulnia a vonatkozó cselekvési tervhez. A Kerekasztal Konferencia londoni ülése vállalta, hogy „javaslatokat nyújt be az európai intézmények és az indiai kormány részére azokon a területeken, ahol a civil társadalom valós hozzáadott értéket tud hozni, különösen a Millenniumi Fejlesztési Célok megvalósítása, a fenntartható fejlődés támogatása, és a globalizáció irányítása terén.”

7.3 Az indiai kormány örömmel üdvözölte az EU bővítését. A 2004. november 8-i Hágai Csúcs után kiadott közös sajtónyilatkozatban, India kijelentette, hogy „az EU mélyítésének és szélesítésének hozzá kell járulnia kapcsolataink további erősítéséhez.” Ezért az EGSZB-nek, mint az európai civil társadalmat képviselő konzultatív testületnek, biztosítania kell, hogy a 25 tagú EU megfelelően legyen képviselve a Kerekasztal Konferencián, és saját tevékenységében is népszerűsítene kell az India-EU kapcsolatokat. Az India-EU Kerekasztal Konferencia így lesz mintaképe az EGSZB más, a fejlődő országokkal és a világ régióival fenntartott kapcsolatainak.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Anne-Marie SIGMUND

⁽⁹⁾ A barcelona-i jelentés. A civil társadalom ajánlása az Ázsia-Európa kapcsolatokhoz, az ASEM vezetőinek ajánlva. Ázsia & Európa civil társadalmának összekapcsolása: nem-hivatalos konzultáció. 2004. június 16.-18., Barcelona, Spanyolország.